

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/48/2022
Identifikačné číslo spisu: 6114212436
Dátum vydania rozhodnutia: 28.03.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Šobichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:6114212436.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: Eurocentrum Stav, s. r. o., so sídlom Mlynská 557/29, 972 31 Jalovec, IČO: 46 013 873, proti žalovanej: O. O., nar. XX.X.XXXX, bytom A. XXXX/XX, XXX XX A., zastúpenej spoločnosťou CHARGE DAVOUÉ UJ s. r. o., so sídlom Vlárka 458, 911 05 Trenčín, o zaplatenie 275 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 10 C 231/2014, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. septembra 2021, sp. zn. 17 Co 45/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobkyňa nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1.1 Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 23.6.2021, č. k. 10 C 231/2014-79, odmietol odpor žalovanej proti platobnému rozkazu súdu prvej inštancie z 5.11.2014, č. k. 17 RO 194/2014-30 ako oneskorene podaný podľa § 267 ods. 2 písm. a/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“).

1.2 Dôvodil, že žalovaná podala odpor proti platobnému rozkazu po viac ako 6 rokoch od jeho vydania. Žalovaná síce uvádzala, že sa v čase doručovania platobného rozkazu nezdržiavala na adrese trvalého pobytu, no bez uvedenia ďalších dôvodov, pre ktoré sa tam nezdržiavala ani nespochybňovala, že danú adresu má nahlásenú ako adresu trvalého pobytu. Neuviedla okolnosti pre prípadnú žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty podľa § 122 CSP. Z obsahu spisu súd prvej inštancie vyvodil záver, že platobný rozkaz sa do dispozičnej sféry žalovanej dostal, keď k nemu v zákonnej 15-dňovej lehote podala odpor dňa 1.12.2014, ktorý však bol z dôvodu jeho chýbajúcich náležitostí odmietnutý. Žalovaná nepodala žalobu na obnovu konania a keby sa za takúto žalobu mal považovať odpor proti platobnému rozkazu zo 7.4.2021, musel by ju súd prvej inštancie odmietnuť ako oneskorene podanú, keď žaloba na obnovu konania sa musí podľa § 403 ods. 2 CSP podať najneskôr v lehote troch rokov od právoplatnosti rozhodnutia. Keďže platobný rozkaz podľa názoru súdu prvej inštancie nadobudol právoplatnosť, nezaoberal sa ďalšími námietkami žalovanej.

2.1 Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej uznesením z 29.9.2021, sp. zn. 17 Co 45/2021, uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne.

2.2 Konštatoval, že platobný rozkaz bol doručený žalobkyni dňa 27.11.2014 a žalovanej dňa 18.11.2014. Na doručení nie je uvedené, že by bol platobný rozkaz doručený inej osobe, než adresátke. V 15-dňovej lehote na podanie odporu podala žalovaná proti platobnému rozkazu súdu prvej inštancie odpor, ku ktorému pripojila rozsudok Okresného súdu Prievidza o odsúdení svojej osoby za zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov podľa § 172 ods. 1 písm. c/, d/ Trestného zákona, čím odôvodňovala, z akého dôkazu si na kauzu, od ktorej sa odvíja uplatnený nárok nepamätá (v čase, kedy sa to stalo, bola závislá a pod vplyvom silných omamných látok). Súd prvej inštancie uznesením vyzval žalovanú na odstránenie väd podania - odporu, na ktorom chýbal dátum a vlastnoručný podpis žalovanej. Túto výzvu prevzala žalovaná 1.4.2015, avšak zostala bez reakcie. Súd prvej inštancie uznesením zo 6.5.2015, č. k. 10C/231/2014-39 odmietol podanie žalobkyne označené ako „odpor proti platobnému rozkazu“. Uvedené uznesenie o odmietnutí odporu doručil žalovanej náhradným spôsobom [vrátením nedoručenej zásielky súdu po uplynutí úložnej lehoty] podľa § 47 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) dňom 10.6.2015]. Poukázal tiež na to, že právny zástupca žalovanej podľa úradného záznamu z 20.5.2021 (č. l. 71 spisu) nahliadol do súdneho spisu vedeného vo veci. S obsahom súdneho spisu teda žalovaná oboznámená bola, napriek tomu sa v odpore proti platobnému rozkazu doručenom Okresnému súdu Banská Bystrica 7.4.2021 ani v odvolaní proti napadnutému uzneseniu týmto skutočnosťami žiadnym spôsobom nevyjadruje. Nepoprela, že dňa 1.12.2014 podala odpor proti platobnému rozkazu, že prevzala výzvu na odstránenie väd podania dňa 1.4.2015 a tieto skutočnosti nechala nepovšimnuté. V odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie o odmietnutí odporu ako oneskorene podaného zo dňa 23.6.2021, v ktorom súd prvej inštancie zrozumiteľne a podrobne popísal, z akého dôvodu považuje odpor žalovanej za oneskorene podaný žalovaná námietky nevzniesla. Lehotu na podanie odporu proti platobnému rozkazu upravoval Občiansky súdny poriadok v § 172 ods. 1 v rovnakej dĺžke 15 dní ako § 265 ods. 1 v súčasnosti účinného Civilného sporového poriadku. Dôsledkom oneskorene podaného odporu podľa § 267 ods. 2 písm. a/ CSP (za účinnosti ktorého žalovaná odpor podáva) je jeho odmietnutie. Súd prvej inštancie správne právne posúdil vec, nesprávne poučenie žalovanej o prípustnosti opravného prostriedku proti jeho rozhodnutiu nemalo vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia.

1.

3.1 Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu v celom rozsahu podala včas žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP, keď namietala, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces a tiež z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keď podľa jej názoru spočíva napadnuté uznesenie na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolaciu súdu navrhla, aby napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spolu s uznesením súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3.2 Dovolateľka v súvislosti s porušením práva na spravodlivý súdny proces (§ 420 písm. f/ CSP) konkrétne namietala, že vo svojom odpore proti platobnému rozkazu zo 6.4.2021 uviedla nové závažné skutočnosti a dôkazy, ktoré preukazovali, že platobný rozkaz z 5.11.2010 jej nebol doručený do vlastných rúk, a preto nemohla uplatniť svoje zákonné procesné právo podať odpor s odôvodnením proti platobnému rozkazu a platobný rozkaz tak nemohol nadobudnúť právoplatnosť a vykonateľnosť. Podaním z 30.5.2021 tiež doplnila nové skutočnosti, a to že návrh na vydanie platobného rozkazu nebol podaný oprávnenou osobou. Súd prvej inštancie však na nové žalovanou tvrdené skutočnosti neprihliadol a rozhodol tak povediac bez náležitého zistenia skutkového stavu, keď nenariadil vo veci pojednávanie, nevypočul žalovanú na pojednávaní ako účastníka konania a nevykonal žalovanou predložené okolnosti preukazujúce, že platobný rozkaz jej nebol doručený do vlastných rúk ani nepreveril jej dôkazy ani tvrdenia. Podľa žalovanej súd prvej inštancie mal predložené dôkazy vykonať na pojednávaní, nevykonaním pojednávania, resp. neprerokovaním veci v prítomnosti žalovanej zmaril jej právo na spravodlivý proces.

3.3 V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP neuviedla žiadnu ďalšiu argumentáciu.

4. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427

ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

5. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti určitému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

6. Žalovaná smeruje dovolanie s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

7. Žalovaná vyvodzuje prípustnosť v prvom rade z § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.

8.1 Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

8.2 Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti); jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, sp. zn. 4 Cdo 140/2019 alebo sp. zn. 4 Cdo 120/2019). Pri posudzovaní znemožnenia uskutočňovať strane jej patriace procesné práva, je nevyhnutné skúmať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

9.

9.1 Danosť dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP žalovaná vzhladala vo svojej podstate v tom, že súd prvej inštancie nezákonne odmietol jej odpor zo 6.4.2021 proti platobnému rozkazu z 5.11.2014 ako oneskorene podaný, pričom odvolací súd takýto postup považoval za správny. Argumentovala, že platobný rozkaz súdu prvej inštancie z 5.11.2014 jej nebol doručený do vlastných rúk, ale prevzala ho jej sestra. Preto nenadobudol právoplatnosť ani vykonateľnosť.

9.2 Uvedenú námietku nemožno považovať za dôvodnú. Ako správne poukázal odvolací súd, doručka je verejná listina (§ 111 ods. 1 CSP). Status doručky ako verejnej listiny bol vyjadrený už aj v § 45 ods. 2 OSP [„Údaje uvedené na potvrdení o doručení písomnosti (ďalej len „doručenka“) sa považujú za pravdivé, ak nie je dokázaný opak.“]. Doručka je listinou, ktorá má povahu verejnej listiny a ktorá sa od listín súkromných líši tým, že potvrdzuje, ak nie je dokázaný opak, pravdivosť toho, čo je v nej uvedené. V prípade všetkých verejných listín sa teda uplatňuje vyvrátiteľná domnienka ich správnosti (pravdivosti tvrdení v nich uvádzaných). Táto domnienka sa nevzťahuje na súkromné listiny. Obsah verejných listín musí súd zobrať za správny (pravdivý), čím verejná listina preukazuje to, čo je v nej uvedené; v prípade doručky to je konkrétny postup pri doručení. Ak protistrana správnosť

(pravdivosť) v doručení uvedených informácií popiera, musí navrhnuť dôkaz, ktorý preukáže, že obsah listiny nezodpovedá skutočnosti, resp. je nepravdivý. Predpokladom vyvrátenia prezumpcie správnosti je teda podanie takého dôkazu, na základe ktorého a hodnotením ktorého súd dospeje k záveru, že je prakticky vylúčené, aby nastali skutočnosti alebo sa uskutočnili skutkové deje, ktoré vyplývajú z obsahu verejnej listiny. Nestačí teda iba spochybnenie skutkových údajov obsiahnutých v listine, ale musí byť podaný dôkaz o tom, že tieto údaje nezodpovedajú skutočnosti a sú teda nepravdivé. Ak niekto popiera pravdivosť toho, čo sa vo verejnej listine osvedčuje alebo potvrdzuje, musí svoje tvrdenie preukázať, t. j. musí v tomto smere ponúknuť aj dôkazy, teda má dôkazné bremeno.

9.3 V posudzovanom prípade z doručeny (č. l. 31 rub) jednoznačne vyplýva, že žalovaná platobný rozkaz prevzala do vlastných rúk dňa 18.11.2014. Naopak, nevyplýva z nej, že by ju za žalovanú prevzala iná splnomocnená osoba. Žalobkyňa nepredložila žiaden dôkaz, ktorý by prakticky vylúčil, že nastali skutočnosti, ktoré sú zachytené v doručení. Za takýto dôkaz nemožno považovať čestné vyhlásenie sestry žalovanej z 31.3.2021. Čestné vyhlásenie sestry adresátky na uznesenie dôkazného bremena nepostačuje lebo ide iba o tvrdenie (podobne II. ÚS 278/2011). Preto možno považovať za správny záver odvolacieho súdu o tom, že platobný rozkaz bol žalobkyni účinne doručený už dňa 18.11.2014, tak ako to vyplýva z doručeny. Občiansky súdny poriadok (§ 172 ods. 1) upravoval dĺžku lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu na 15 dní, teda rovnako ako v súčasnosti účinný Civilný sporový poriadok (§ 265 ods. 1). Z uvedeného dôvodu možno považovať za správny aj záver odvolacieho súdu, ktorý sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, o oneskorenom podaní odporu žalovanej z 31.3.2021. Dôsledkom oneskorene podaného odporu podľa (§ 267 ods. 2 písm. a/ CSP v spojení s § 470 ods. 1 CSP) bolo jeho odmietnutie. Dovolací súd preto v odmietnutí odporu žalovanej zo 7.4.2021 nevzhliadal porušenie jej práva na spravodlivý proces.

10. Za týchto okolností povinnosťou či už odvolacieho súdu alebo súdu prvej inštancie nebolo nariadiť pojednávanie, vykonať šetrenie alebo iným spôsobom preverovať tvrdenia žalovanej o nedoručení jej platobného rozkazu. Hoci žalovaná v tejto súvislosti takisto vzhliadala vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP dovolací súd pripomína, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Toto právo neznamena ani to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani strane konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali alebo riadili sa výkladom všeobecných záväzných predpisov, ktoré predkladá účastník konania. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou, ale len na tie, ktoré majú pre spor podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia (III. ÚS 209/04).

11.

11.1 V súvislosti s dôvodom zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP žalovaná taktiež namietala, že odvolací súd sa nezaoberal jej podaním zo 6.4.2021 označeným ako Odpor proti Platobnému rozkazu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 17 Ro 194/2014 zo dňa 5.11.2014 spolu s jeho doplnením z 30.5.2021 podľa ich obsahu, pretože jej podanie možno považovať aj ako návrh na zastavenie exekučného konania pre neexistenciu exekučného titulu. Uvedenú námietku dovolací súd nemohol považovať za prípustnú.

11.2 Vo všeobecnosti platí, že dovolateľ nemôže opierať svoje dovolanie o procesné skutočnosti, ktoré už mohol a mal uviesť v priebehu odvolacieho konania. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych opravných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, teda vecne (argumentačne), čo znamená, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne)

argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietal už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom v jeho neprospech (R 73/2019).

11.3. V posudzovanom prípade bolo potrebné konštatovať, že žalovaná uvedený procesný nedostatok nenamietala už v rámci odvolacieho konania vyvolaného jej odvolaním. Ak potom žalovaná uvedenú námietku neuplatnila v odvolacom konaní v rámci ochrany svojich práv, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval uznesenie súdu prvej inštancie prípadne jeho procesný postup v konaní namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť (obdobne tiež sp. zn. 7 Cdo 161/2019, 4 Cdo 122/2020, 4 Cdo 40/2019, 8 Cdo 140/2018, 8 Cdo 157/2018). Preto dovolací súd na uvedenú námietku v súvislosti s vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP neprihliadol.

12. Vzhľadom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že v podmienkach daného sporu nedošlo k naplneniu tvrdených dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd dovolanie žalovanej v tejto časti odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).

13.

13.1 Napokon žalovaná prípustnosť svojho dovolania vyvodzovala aj z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Podľa § 421 ods. 2 CSP ale dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP. Napadnutým uznesením odvolací súd rozhodol o odvolaní žalovanej proti uzneseniu súdu prvej inštancie o odmietnutí podania vo veci samej - odporu proti platobnému rozkazu (§ 357 písm. b/ CSP v spojení s § 123 ods. 2 CSP).

13.2 Pretože dovolanie žalovanej podľa § 421 ods. 1 písm. b/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, ako také ho bolo potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. c/ CSP.

14. V uznesení, ktorým bolo dovolanie odmietnuté nemusí dovolací súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania odôvodňovať (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

15. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.